

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA DE ECONOMÍA

CURSO: 1º DE
BACHARELATO

IES XOÁN MONTES
DEPARTAMENTO DE ECONOMÍA
Mª BEATRIZ LÓPEZ SOTO

ÍNDICE

1.	INTRODUCCIÓN.	2
2.	OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA	3
3.	OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA MATERIA	5
4.	CONTIDOS	6
	CONTIDOS COMÚNS	
	15 UNIDADES	
5.	TEMPORALIZACIÓN	13
6.	METODOLOXÍA	13
	CRITERIOS METODOLÓXICOS	
	METODOLOXÍA DOCENTE	
7.	MATERIAIS CURRICULARES E OUTROS RECURSOS DIDÁCTICOS	17
8.	AVALIACIÓN	20
	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	
	MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA	
	PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	
	Procedemento de avaliación ordinaria	
	Procedemento de avaliación extraordinaria	
	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	
9.	SISTEMAS DE CUALIFICACIÓN	29
	Programa de recuperación:	
a)	Da propia materia durante o curso	
b)	De materias pendentes doutros cursos	
10.	ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	31
	NIVEIS DE ACTUACIÓN NA ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	
11.	ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	34
12.	TRATAMENTO DO FOMENTO DA LECTURA	36
13.	TRATAMENTO DO FOMENTO DAS TICs	
14.	SISTEMA DE AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA E DA PRÁCTICA DOCENTE.	37

1. INTRODUCCIÓN

Toda persoa vese na obriga de afrontar unha gran diversidade de situacións de carácter económico, xa que debe tomar multitude de decisións como consumidora, traballadora, empresaria ou aforradora, e moitas destas decisións teñen unha gran transcendencia para a súa vida persoal e familiar.

Xunto a esta dimensión persoal, os problemas económicos tamén teñen unha clara dimensión social. A inflación, o paro, o déficit público, a globalización son temas de debate na sociedade actual e obxecto de diversas propostas por parte dos diferentes grupos sociais e políticos. Para poder valorar de forma razoada estas propostas e tomar postura ante elas cómpre dispoñer dunha formación económica básica.

Ademais destas motivacións persoais e sociais existen razóns de tipo propedéutico que xustifican a presenza dos estudos de economía no bacharelato. A formación económica básica do alumnado intégrase na área das ciencias sociais da educación secundaria obrigatoria como unha parte das aprendizaxes que se teñen que adquirir en relación co medio social. O bacharelato esixe o profundamento nesa formación, o que supón unha aproximación cada vez máis analítica e especializada que, sen perder a perspectiva global, permita a construción de coñecementos máis precisos e axustados. Por outra parte, trátase dunha disciplina que se presta especialmente a un enfoque multidisciplinar, pois precisa doutras ciencias.

Considerando a economía como unha das múltiples facetas para a análise e interpretación da realidade, os contidos desta materia buscan a consecución de dous obxectivos básicos: fornecer unha visión global do funcionamento do sistema económico e iniciar o alumnado nas peculiaridades do razoamento económico.

Para poder alcanzar estes obxectivos é fundamental que o alumnado dispoña dun marco conceptual para interpretar a realidade, así como de ferramentas básicas que lle

permitan a utilización dunha certa capacidade de razoamento económico.

Os problemas económicos teñen unha importante dimensión social, e suscitan diferentes puntos de vista, con distintas bases políticas, éticas e filosóficas. A economía desempeña un papel central na configuración de valores e actitudes, e axuda a persoas a construír o seu propio criterio e a ser capaces de enfrontar, con coñecemento e responsabilidade, os problemas económicos e sociais da vida adulta.

2. OBXECTIVOS XERAIS DA ETAPA

O bacharelato forma parte da educación secundaria, na fase postobligatoria, e ten como finalidade proporcionarlle ao alumnado a formación, a madurez intelectual e humana, os coñecementos e habilidades que lle permitan desenvolver funcións sociais e incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia, así como capacitarse para o acceso á educación superior.

O bacharelato contribuirá a desenvolver nas alumnas e nos alumnos as capacidades que lles permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de maneira responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades existentes e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas con discapacidade.

- d) Reforzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para aproveitar eficazmente as aprendizaxes e mais como medio para o desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na expresión oral coma na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar eficazmente e con responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade de bacharelato elixida.
- j) Comprender os elementos e procedementos fundamentais dos métodos científicos e da investigación.

Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto do medio natural e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, autoconfianza e sentido crítico.
- l) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o sentido estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social e impulsar condutas e hábitos saudables.
- n) Reforzar actitudes de respecto e de prevención no ámbito da seguridade viaria.
- o) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

3. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DA MATERIA

A ensinanza da economía no bacharelato terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Identificar o ciclo da actividade económica. Distinguir sistemas económicos e formar un xuízo persoal acerca das vantaxes e inconvenientes de cada un deles.
2. Manifestar interese por coñecer e interpretar con sentido crítico e solidario os grandes problemas económicos actuais, en especial as desigualdades económicas e a sobreexplotación de recursos naturais, así como os derivados da globalización da actividade económica.
3. Relacionar feitos económicos significativos co contexto social, político, histórico e cultural en que tiveron lugar. Trasladar esta reflexión ás situacións cotiás. Formular xuízos persoais acerca da conveniencia ou non da intervención da Administración pública na economía e dos seus efectos.
4. Comprender o funcionamento do sistema de economía de mercado, sinalando as súas vantaxes e inconvenientes, así como as interrelacións entre o sistema económico e os fenómenos sociais.
5. Utilizar técnicas elementais de tratamento e representación de datos sobre a economía galega, española, europea ou doutras zonas do mundo para coñecer e comprender os trazos característicos da situación económica deses territorios e as perspectivas de futuro.
6. Formular xuízos persoais acerca de problemas económicos de actualidade. Comunicar opinións argumentando con precisión e rigor a partir de conceptos e principios económicos elementais. Aceptar a discrepancia e os puntos de vista distintos como vía de enriquecemento persoal.
7. Interpretar as mensaxes, datos e informacións que aparecen nos medios de comunicacións e/ou internet sobre desaxustes económicos actuais e contrastar as medidas correctoras de política económica que se propoñen. Formular xuízos persoais

sobre elas e comprender que as decisións implican, en ocasións, elixir entre obxectivos en parte contraditorios para os diferentes axentes económicos.

8. Analizar e valorar criticamente as repercusións do crecemento económico sobre o medio natural e a calidade de vida das persoas, así como o diferente grao de desenvolvemento das distintas rexións e países.

Reflexionar sobre a necesidade de acadar un desenvolvemento sustentable.

9. Abordar de maneira autónoma e razoada problemas económicos do contorno, utilizando os procedementos de indagación das ciencias sociais e diversas fontes e medios de información, en especial as tecnoloxías da información e comunicación. Trasladar esta reflexión ás situacións cotiás do contorno.

10. Coñecer e comprender, dunha maneira crítica, o uso e significado das principais magnitudes macroeconómicas como indicadores da situación económica dun país.

4. CONTIDOS

Contidos comúns.

-Utilización de diferentes fontes de información económica, aplicando as tecnoloxías da información e da comunicación, e interpretación delas mediante unha lectura razoada e crítica como base para a análise da realidade, especialmente a galega.

-Análise e interpretación de casos e situacións económicas tomando como punto de referencia o contorno máis próximo, identificando os elementos de cada caso, recoñecendo os conceptos e principios económicos que se recollen e aplicando as ferramentas de tipo conceptual ou analítico con que conta a economía para propoñer posibles decisións que se deben adoptar.

-Aplicación do relativismo á análise económica da realidade, sendo conscientes das peculiaridades e limitacións dos métodos de análise en economía, e mantendo unha actitude crítica razoada ante as diferentes opcións de política económica.

-Coñecemento e valoración dos efectos do actual modelo de crecemento económico sobre a conservación do medio e a calidade de vida, facendo especial atención á realidade galega.

-Debate sobre cuestións económicas de actualidade, fundamentando as opinións e respectando as doutras persoas.

UNIDADE 1 A ECONOMÍA E A ACTIVIDADE ECONÓMICA

A actividade económica

A economía como ciencia

O conflito entre recursos e necesidades

As necesidades humanas

Os bens e servizos

O custo de oportunidade e a necesidade de elixir

A fronteira de posibilidades de produción

As escolas económicas

UNIDADE 2 OS FACTORES PRODUTIVOS E OS AXENTES ECONÓMICOS

Os factores produtivos

Os axentes económicos

Os sectores económicos

Os sectores económicos da economía galega e española.

A economía galega no contexto da globalización.

UNIDADE 3 OS SISTEMAS ECONÓMICOS

Concepto de sistema económico

Sistema de economía de mercado ou sistema capitalista. Características

Sistema de planificación central ou sistema socialista. Características

Sistema de economía mixta. Características

Limitacións do mercado como asignador de recursos

UNIDADE 4 O COMPORTAMENTO ECONÓMICO DO CONSUMIDOR

A curva de demanda individual

Os desprazamentos da curva de demanda

A curva de demanda do mercado

A elasticidade da demanda

UNIDADE 5 A ACTUACIÓN ECONÓMICA DA EMPRESA

O obxectivo da empresa

O proceso de produción: elementos

A produción a curto prazo

A división do traballo, produtividade e interdependencia

Os custos de produción a curto prazo

A produción e os custos a longo prazo

Eficiencia técnica e eficiencia económica

A curva de oferta individual

Os desprazamentos da curva de oferta

A elasticidade da oferta

A curva de oferta do mercado

UNIDADE 6 O MERCADO E AS SÚAS ESTRUTURAS

O mercado e os seus compoñentes
O equilibrio do mercado
Os cambios no equilibrio de mercado
As estruturas de mercado
O mercado de competencia perfecta
O monopolio
O oligopolio
A competencia monopolística

UNIDADE 7 A MEDICIÓN DA ECONOMÍA A TRAVÉS DAS MACROMAGNITUDES

A macroeconomía
O fluxo circular da renda
Macromagnitudes desde o punto de vista da produción
Macromagnitudes desde o punto de vista da renda
Macromagnitudes desde o punto de vista do gasto
Deficiencias do PIB como indicador económico e social
Os ciclos económicos
O modelo de oferta e demanda agregada

UNIDADE 8 INTERVENCIÓN DO ESTADO NA ECONOMÍA. A POLÍTICA FISCAL

A composición do Estado
Os orzamentos do Estado
O déficit público e o seu financiamento

As funcións do Estado na economía

Obxectivos e instrumentos da intervención do Estado

A política fiscal activa e a súa función estabilizadora

Os impostos e os gastos públicos como estabilizadores automáticos

A política fiscal activa e a redistribución da renda

As posturas das escolas económicas ante a política fiscal

O estado de benestar

UNIDADE 9 O DIÑEIRO E A INFLACIÓN

A orixe do diñeiro

O diñeiro: definición e funcións

Instrumentos monetarios ou clases de diñeiro

O proceso de creación do diñeiro bancario

O prezo do diñeiro: o tipo de interese

O mercado do diñeiro

A inflación e a súa medición

Causas da inflación

Efectos da inflación

UNIDADE 10 O SISTEMA FINANCEIRO E A POLÍTICA MONETARIA

O sistema financeiro español

Instrumentos financeiros utilizados polos axentes económicos

Intermediarios financeiros bancarios

Intermediarios financeiros non bancarios

A bolsa de valores: un mercado financeiro

A política monetaria

A política monetaria na zona euro

Posicións das escolas económicas ante a política monetaria

UNIDADE 11 O MERCADO DE TRABAJO E O DESEMPREGO

O mercado de traballo

O equilibrio do mercado de traballo

Imperfeccións do mercado de traballo

O desemprego e a súa medición

Tipos de desemprego

Causas do desemprego

O desemprego na actualidade

Posturas das escolas económicas ante o desemprego

UNIDADE 12 DESENVOLVEMENTO, SUBDESENVOLVEMENTO E DESENVOLVEMENTO SOSTENIBLE

Crecedamento económico e desenvolvemento

Factores que contribúen ao desenvolvemento

As consecuencias do desenvolvemento

O subdesenvolvemento

O desenvolvemento sostible

UNIDADE 13 O COMERCIO INTERNACIONAL: UN MUNDO GLOBALIZADO

O comercio internacional

O libre comercio

O proteccionismo

Barreiras ao libre comercio

Relacións económicas internacionais

A globalización

Causas da globalización

Efectos da globalización

UNIDADE 14 A BALANZA DE PAGOS E O TIPO DE CAMBIO

A balanza de pagos

Mercado de divisas

Sistemas de tipo de cambio

UNIDADE 15 A UNIÓN EUROPEA E A UNIÓN MONETARIA

A Unión Europea: antecedentes e situación actual

Institucións da Unión Europea

O orzamento da Unión Europea

Políticas comúns a todos os países da UE

A Unión Económica e Monetaria (UEM)

Proceso de creación da UEM

Criterios de converxencia e grado de cumprimento

O euro

5. TEMPORALIZACIÓN

O número de sesións semanais de 50 minutos que lle corresponde á materia en 1º curso de Bacharelato para desenvolver toda a programación prevista é de 4.

Hai que sinalar que a temporalización non é algo ríxido, senón que se irá adaptando en función do marco cronolóxico-temporal de cada avaliación así como dos acontecementos que vaian xurdindo: dificultades nalgún punto concreto, comentario de noticias relacionadas coa materia e que poidan resultar de interese para os alumnos, visitas culturais, excursións,... Tamén é posible que pola utilización doutros recursos, como por exemplo a participación en concursos, simuladores, os comentarios de prensa..., algúns conceptos sexan vistos de maneira anticipada, ou non respecten totalmente, como parece lóxico, a cronoloxía que é preceptivo establecer. Por iso, de maneira orientativa plantéxase a seguinte distribución:

1ª Avaliación: Unidades 1,2,3,4 e 5.

2ª Avaliación: Unidades 6,7,8,9 e 10

3ª Avaliación: Unidades 11, 12, 13, 14 e 15

6. METODOLOXÍA

No proceso de ensino-aprendizaxe xogan un papel importante tanto os criterios metodolóxicos, que guían a intervención educativa, como as medidas organizativas e estruturais que permiten a utilización adecuada dos recursos dos que dispón o centro.

Criterios metodolóxicos

As liñas metodolóxicas que deben orientar a intervención educativa pódense sintetizar e concretar da seguinte forma:

- a) Partirase dos intereses e capacidades do alumno/a, para construír a partir de aí, novas aprendizaxes que favorezan e melloren o seu rendemento.
- b) A metodoloxía favorecerá a capacidade dos alumnos para aprender por si mesmos e para traballar en equipo.
- c) A organización docente deberá atender ás necesidades, aptitudes e intereses que demanden os alumnos segundo váianse detectando no proceso de ensino-aprendizaxe.
- d) A agrupación de alumnos na aula poderá ser variable e flexible, en función das actividades que se vaian a realizar na aula, sen desprezar por iso o traballo persoal e individualizado.
- e) Darase prioridade á comprensión dos contidos fronte á aprendizaxe puramente mecánica ou memorística.
- f) Propiciaranse as oportunidades para que os alumnos poidan pór en práctica os novos coñecementos, de modo que poidan comprobar a utilidade do que aprenderon, e saiban aplicalo noutros contextos á súa vida cotiá.
- g) A actividade educativa procurará dar unha formación personalizada, fomentará a participación dos alumnos, asegurará unha efectiva igualdade entre o alumnado, e promoverá a relación coa contorna.
- h) Fomentarase, de acordo coas competencias, a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu; desta forma, os alumnos analizarán o seu progreso respecto dos seus coñecementos.

Metodoloxía docente

Toda intervención educativa ha de ter en conta os coñecementos previos dos alumnos e o seu interese por saber e aprender; só así, conseguiranse aprendizaxes funcionais, grazas aos cales poderán traducir os contidos á súa propia linguaxe, utilízalos noutras áreas e aproveitar o aprendido para seguir aprendendo: en definitiva, adquirir as competencias necesarias para completar esta nova etapa educativa.

Para desenvolver as capacidades e habilidades, a metodoloxía docente concretarase a través dos distintos tipos de actividades e dos diferentes xeitos de presentar os contidos en cada unidade didáctica. Consideramos que estes medios son o mellor elemento para despertar o interese sobre un tema, motivar, contextualizar un contido e transferir a súa aprendizaxe a outros ámbitos da súa vida cotiá.

O expresado anteriormente traducirase na aula desenvolvendo as unidades de acordo co seguinte esquema de traballo:

*Introdución á unidade de traballo co fin de motivar aos alumnos/as. Exposición por parte da profesora dos contidos que se van traballar, co fin de proporcionar unha visión global da unidade que axude aos alumnos a familiarizarse co tema que se vai a tratar.

*Análise dos coñecementos previos dos alumnos/as. A través dunha serie de preguntas iniciais en cada unidade, o profesor realizará unha avaliación preliminar dos coñecementos de partida dos alumnos. Deste xeito, o alumnado entrará en contacto co tema e a profesora identificará os coñecementos previos que posúe o grupo, co que poderá introducir as modificacións necesarias para atender as diferenzas e, sobre todo, para previlas.

*Exposición de contidos e desenvolvemento da unidade. A profesora desenvolverá os contidos esenciais da unidade didáctica, mantendo o interese e fomentando a participación do alumnado. Cando o estime oportuno, e en función dos intereses, demandas, necesidades e expectativas dos alumnos, poderá organizar o tratamento de determinados contidos de forma agrupada, ou reestruturalos, de maneira que lles facilite a realización de aprendizaxes significativas.

*Traballo individual dos alumnos/as desenvolvendo as actividades propostas. Os alumnos realizarán distintos tipos de actividades, para asimilar e reforzar o aprendido. Estas actividades sucédense no desenvolvemento dos contidos, afianzando os conceptos principais e a xeneralización dos mesmos. Todo iso realizado baixo a supervisión persoal da profesora, que analizará as dificultades e orientará e proporcionará as axudas necesarias.

*Traballo en pequenos grupos para fomentar o traballo cooperativo. Os alumnos levarán a cabo actividades en pequenos grupos para desenvolver un traballo cooperativo que lles

servirá tamén para mellorar a iniciativa e a investigación. A continuación, pódense comentar as liñas de investigación, as dificultades, os erros atopados, mediante unha discusión en clase moderada pola profesora e consistente nunha posta en común dos grupos. Con este tipo de actividades estaremos fomentando as competencias propias do Bacharelato.

*Variedade de instrumentos didácticos. A presenza de distintos formatos (libro do alumno, recursos dixitais, simuladores, novas de presa, textos, cadros, gráficas, esquemas, etc.) no proceso de ensino-aprendizaxe contribúe a desenvolver as capacidades e as habilidades do alumnado, así como a enriquecer a súa experiencia de aprendizaxe e comprensión.

* Técnicas específicas da materia. Os proxectos e investigacións que se propoñan na aula servirán para presentar as distintas técnicas que se empregan no estudo da materia. Estas técnicas axudarán aos alumnos a experimentar e reflexionar sobre os diferentes tipos de métodos e instrumentos utilizados, non só nesta materia, senón tamén, noutros contextos nos que poida ser relevante o seu coñecemento e utilización.

*Resumo e síntese dos contidos da unidade. Ao finalizar cada lección intentarase vincular os contidos estudados na unidade, mediante un mapa conceptual, cos conceptos principais e a relación entre eles; desta forma, sintetizaranse as principais ideas expostas e repasarase o que os alumnos comprenderon.

7. MATERIAIS CURRICULARES E OUTROS RECURSOS DIDÁCTICOS

No proceso de ensino-aprendizaxe teranse en conta todas aquelas medidas que organicen e utilicen de xeito adecuado os recursos de que dispón o centro. Podemos

destacar entre outras:

a) Agrupamentos do alumnado: proporcionarán un mellor aproveitamento das actividades propostas, constituíndo unha ferramenta útil para adecuar a metodoloxía ás necesidades dos alumnos. Así mesmo, a diversidade de agrupamentos debe responder ás posibilidades e recursos do centro, ser flexibles para realizar modificacións puntuais en determinadas actividades, e partir da observación directa na aula.

b) Organización de espazos e tempos: permitirá a interacción grupal e o contacto individual, propiciando actividades compartidas e autónomas, e favorecerá a exploración, o descubrimento e as actividades lúdicas e recreativas noutros espazos distintos da aula (biblioteca, aula de Informática, etc.).

En canto á distribución do tempo hai que ter en conta: 1) a elaboración dun horario xeral de acordo co desenvolvemento das materias, respectando as características madurativas dos alumnos, e 2) a confección dun horario docente coa flexibilidade necesaria para permitir as actividades de preparación dos recursos e actividades multimedia, coordinación, tutoría, orientación, reforzos educativos e apoio ao alumnado pendente, atención individualizada a pais, actividades formativas, etc.

c) Determinación de materiais curriculares e recursos didácticos: a través dunha serie de directrices xerais o equipo docente avaliará e seleccionará aqueles materiais e recursos que máis se adecúen ao seu modelo didáctico e á intervención educativa do centro.

En concreto, tendo en conta as posibilidades reais do centro, é aconsellable para conseguir un adecuado proceso de ensino-aprendizaxe que na clase, ou en cada clase de economía, haxa un máximo de 15 alumnos/as con posibilidade de acudir e utilizar con aproveitamento a aula de informática como mínimo en dúas das catro sesións semanais, que ha de ter conexión a internet así como outros medios audiovisuais como canón proxector onde se podan reproducir DVDs.

Outros recursos didácticos que se consideran necesarios para o desenvolvemento desta programación son os seguintes:

Recursos orais:

Explicación do docente.

Debates, comentarios e análise de información e noticias.

Técnicas de dinámicas de grupos.

Recursos e materiais escritos:

Economía 1º. Editorial Almadraba

Outros manuais: Economía 1º. Editorial Ecir, Economía (Bacharelato Galicia), da editorial Mc Graw Hill e doutras editoriais (SM, Rodeira...)

Revistas especializadas: Emprendedores, Capital...

Textos legais (Estatuto dos traballadores, Constitución,...)

Prensa: “La Voz de Galicia” e outros xornais como El Mundo, El País... ademais de económicos como Expansión, Cinco Días,...

Libros de lectura e cómics:

“El Mercado y nosotros” de José Luís Sampedro.

“El primer café de la mañana. Reflexiones de un empresario” de Francisco Martín Frías.

“Economía en ½ hora”, “Historia de la economía en ½ hora” “Finanzas en ½ hora”, “ La bolsa en ½ hora”... de José Sande.

Outros libros, ben da biblioteca, suxeridos polo alumnado, ou que xurdan polo seu interese.

Outros recursos:

Para cada alumno ou alumna, ordenador con conexión a internet e programas como procesador de texto e de presentacións.

Aula virtual co entorno moodle accesible desde a páxina web do instituto.

Realización dun blog educativo.

Xogos de simulación empresarial.

Documentais como “Mundo Zara”, “Galicia Industrial” ou “ Una verdad incómoda” e películas de interese como “Tiempos Modernos”, “Qué bello es vivir”...

DVDs didácticos como “El Flujo circular de la renta”

CDs e memorias USB con documentación variada ou programas utilizables.

Concursos e programas como *Young Business Talents* (simulador empresarial con premios en varias categorías), o *Mellor Xornalista Xuvenil* e o *Mellor blog do ano* (Concursos de La Voz de Galicia), e/ou calquera outros nos que o alumnado estea interesado en participar e teña algunha relación coa materia.

8. AVALIACIÓN

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. Identificar os problemas económicos básicos dunha sociedade, caracterizando a forma de resolvelos nos principais sistemas económicos, así como as súas vantaxes e inconvenientes.

Trátase de comprobar que o alumnado recoñece a escaseza e a necesidade de elixir como as claves determinantes dos problemas básicos de todo sistema económico, así como as necesidades máis comúns que hai que atender a partir da análise do seu contorno. Ademais, trátase de asegurar que diferencia as distintas formas de abordar e resolver estes problemas nos principais sistemas económicos actuais e do pasado, analizando as vantaxes e inconvenientes de cada un deles e as perspectivas que se nos presentan de cara ao futuro. Valorarase a súa toma de conciencia da necesidade de xestionar os recursos dun xeito sustentable para poder satisfacer as necesidades presentes e futuras.

2. Identificar as características principais da estrutura produtiva tanto a nivel nacional coma rexional. Analizar as causas dunha deslocalización empresarial a partir de datos sobre a produtividade, a eficiencia, os custos e os beneficios, así como valorar os seus efectos sobre a economía e sobre o mercado de traballo.

Con este criterio preténdese observar se se identifican as razóns do proceso de división técnica do traballo relacionando este proceso coa crecente interdependencia económica e coa necesidade de mecanismos de coordinación. Tamén se pretende avaliar se se recoñecen as características xerais da estrutura produtiva de Galicia e de España e a súa relación cos países da Unión Europea e cos cambios do mercado global.

3. Interpretar, a partir do funcionamento do mercado, as variacións nos prezos de bens e servizos en función de distintas variables. Analizar o funcionamento de mercados reais e observar as súas diferenzas cos modelos, así como as súas consecuencias para o consumo, as empresas ou os estados.

Este criterio pretende verificar que o alumnado entende o prezo como indicador da escaseza relativa dos bens e servizos e a súa relación coa asignación dos recursos produtivos que realiza o sistema de economía de mercado. Así mesmo, a través deste criterio avalíase se recoñece en mercados reais e próximos, os trazos xerais descritos nos modelos teóricos de mercado e os efectos do seu funcionamento, tanto positivos

coma negativos, para os axentes que participan nestes mercados.

4. Identificar as principais variables macroeconómicas e analizar as súas interrelacións, valorando as limitacións que teñen como indicadores de medida da actividade económica e do benestar dunha sociedade. Interpretar e tratar con instrumentos informáticos cifras e indicadores económicos básicos.

A través deste criterio preténdese comprobar se recoñecen as principais macromagnitudes (produto nacional, renda nacional, renda dispoñible, renda per capita), así como as súas relacións, interpretación, utilidade e limitacións. O alumnado debe recoñecer as limitacións da contabilidade nacional para medir a actividade económica e o benestar dunha sociedade e a necesidade de utilizar indicadores alternativos como o índice de desenvolvemento humano.

5. Explicar e ilustrar con exemplos significativos as finalidades e funcións do Estado nos sistemas de economía de mercado, e identificar os principais instrumentos que utiliza, valorando as vantaxes e inconvenientes do seu papel na actividade económica. Describir e relacionar as funcións doutros axentes que interveñen na actividade económica.

A finalidade deste criterio é a de identificar e diferenciar as distintas finalidades (crecemento, sustentabilidade, eficiencia, equidade, estabilidade), funcións (fiscais, reguladoras, redistributivas, estabilizadoras e provedoras de bens e servizos públicos) e instrumentos básicos de política económica que se aplican en casos concretos de intervención do sector público na actividade económica galega e española.

6. Describir o proceso de creación do diñeiro, os cambios no seu valor e a forma en que estes se miden. Identificar as distintas teorías explicativas sobre as causas da inflación e os seus efectos sobre os consumidores, as empresas e o conxunto da economía. Explicar o funcionamento do sistema financeiro e coñecer as características dos seus principais produtos e mercados.

Preténdese comprobar que o alumnado recoñece o funcionamento básico do diñeiro nunha economía, as clases de diñeiro, as súas funcións e a importancia de ter unha moeda estable como medio de pagamento, diferenciando valores monetarios e valores reais.

7. Analizar a balanza de pagamentos da economía española e os fluxos comerciais entre dúas economías e determinar como afecta aos seus componentes a variación nos seus fluxos comerciais, así como outras posibles modificacións en diversas variables macroeconómicas.

Este criterio pretende comprobar que se coñece o significado da balanza de pagamentos como a representación das relacións entre unha economía e o resto do mundo. Tamén que se identifican as principais partidas da balanza de pagamentos e que a súa análise permite coñecer as características dos fluxos comerciais internacionais, así como observar as consecuencias que as variacións no tipo de cambio teñen sobre as economías.

8. Valorar o impacto do crecemento, as crises económicas, a integración económica e o mercado global na calidade de vida das persoas, no medio natural e na distribución da riqueza a nivel local e mundial, diferenciando efectos positivos e negativos. Analizar os problemas do crecemento económico e a pobreza dos países non desenvolvidos como resultado de relacións económicas desequilibradas e de desigualdades de xénero, xunto á necesidade de intercambios comerciais máis xustos e equitativos.

Preténdese con este criterio valorar se recoñecen as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, desigual segundo países e xénero, sobre a degradación ambiental e a calidade de vida, así como os problemas que limitan o desenvolvemento de determinadas economías. Búscase tamén comprobar que se identifican, a partir de casos concretos, medidas de política económica ambiental analizando os seus efectos a curto e longo prazo.

9. Analizar posibles medidas redistributivas, os seus límites e efectos colaterais e avaliar as medidas que favorecen a equidade nun suposto concreto.

Este criterio persegue comprobar a capacidade de análise das desigualdades económicas e o modo en que determinadas medidas poden corrixilas. Tamén busca valorar se se recoñece a eficacia da imposición directa e indirecta, as políticas sociais e de solidariedade.

10. Valorar os argumentos que fundamentan as posicións favorables ao libre comercio ou ao proteccionismo, relacionándoos cos procesos de integración económica e as súas

consecuencias. Identificar e contrastar as distintas áreas comerciais que existen no mundo e valorar o impacto das novas tecnoloxías fronte ás formas tradicionais de comercio.

Búscase que o alumnado identifique as diferentes posicións ante o comercio internacional e recoñeza as principais áreas de comercio internacional (con especial referencia á Unión Europea). Búscase tamén constatar a influencia das novas tecnoloxías nas actividades económicas de todos os países e mercados, así como as vantaxes e inconvenientes do proceso de globalización.

11. Buscar, ler, interpretar e elaborar información estatística e gráfica sobre cuestións económicas de actualidade, diferenciando aspectos positivos de aspectos normativos.

Trátase de trasladar información nunha linguaxe verbal a outra estatística e gráfica (ou viceversa), utilizando as ferramentas fundamentais de cálculo, así coma os programas informáticos para o tratamento e a presentación da información económica. Así mesmo, búscase comprobar que se distingue entre datos, opinións e predicións e se recoñecen distintas posicións económicas que obedecen a distintos tipos de intereses.

12. Identificar e valorar as repercusións sociais das actividades económicas, tomando conciencia da dificultade para compatibilizar un desexable crecemento económico co desenvolvemento da calidade de vida e a igualdade. Búscase que o alumnado tome conciencia de que o crecemento económico pode traer consigo problemas sociais de todo tipo (consumismo excesivo, esgotamento de recursos, explotación laboral, deterioración do medio natural) e cómpre buscar os medios para conseguir un desenvolvemento económico que garanta a calidade de vida.

13. Valorar o potencial da economía galega: recursos e patrimonio natural, patrimonio histórico e cultural, o sector agrícola e gandeiro, o sector industrial.

Preténdese que o alumnado coñeza e valore o potencial económico de Galicia en sectores de especial relevancia, como o turismo, o sector agrícola e gandeiro e o sector industrial e da construción, sempre dentro dunha óptica de desenvolvemento sustentable.

MÍNIMOS ESIXIBLES PARA UNHA AVALIACIÓN POSITIVA

Terán en conta os criterios de avaliación e concretaranse nos seguintes:

- Definir a economía como ciencia e comprender a súa relación coa satisfacción das necesidades ilimitadas.
- Identificar os distintos tipos de bens e necesidades. Bens económicos e bens libres.
- Identificar e calcular o custo de oportunidade e representar a Fronteira de Posibilidades de Producción identificando as zonas que nela existen.
- Definición e clasificación dos factores produtivos e dos axentes económicos, as súas relacións e funcións..
- Identificar os problemas económicos básicos da sociedade e razoar a forma de resolvelos segundo os distintos sistemas económicos así como as súas vantaxes e inconvenientes.
- Describir o proceso produtivo e a función de produción e relacionar os conceptos de eficiencia técnica, económica e produtividade.
- Coñecer e calcular os custos de produción e os tipos de custos así como o beneficio e o punto morto e representación correcta dos mesmos.
- Coñecer conceptos relativos á poboación e o emprego, causas do desemprego e cálculo das taxas de paro e actividade fundamentalmente.
- Comprender o funcionamento do mercado: oferta e demanda. Realizar as representacións das distintas curvas, os efectos sobre as mesmas e o equilibrio de mercado.
- Coñecer e calcular as principais magnitudes macroeconómicas.
- Comprender e explicar o fluxo circular da renda.
- Coñecer e representar os ciclos económicos.
- Coñecemento do sector público: política fiscal e monetaria
- Funcionamento e características do Sistema Financeiro.

- Características principais da Unión Europea, órganos e institucións.
- Coñecemento da estrutura produtiva da economía galega.
- Achegamento aos problemas económicos actuais: desemprego, medio ambiente, subdesenvolvemento...

O alumnado deberá asistir a clase e participar nas actividades propostas mostrando unha actitude de respecto as compañeiros e ao profesor e colaborando activamente no proceso de aprendizaxe.

PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

A avaliación é un instrumento que nos permite coñecer a realidade educativa do alumnado. O seu obxecto principal é comprobar o grado en que se conseguiron os obxectivos marcados, e no caso de que se presenten desviacións respecto a eles, servirannos de ferramenta básica para introducir as medidas correctoras.

O sistema avaliativo terá carácter continuo. Farase unha inicial toma de contacto con tarefas sinxelas que nos permitan determinar o punto de partida da nosa intervención educativa. É necesario considerar, antes de emprender calquera actuación, as características, motivacións e coñecementos previos do alumnado.

A avaliación terá carácter formativo, sendo aplicada ó longo do desenvolvemento do curso e do proceso de ensino-aprendizaxe, mediante un seguimento exhaustivo das actividades realizadas, as actitudes e intereses mostrados polo alumnado, permitindo detectar o seu continuo progreso.

Finalmente, terá natureza sumativa, xa que ó finalizar o curso nos permitirá obter unha cualificación global en relación ó grado de consecución dos obxectivos iniciais por parte de cada alumno.

.- Procedemento de avaliación ordinaria

Entenderase que un alumno ou alumna obtén avaliación positiva cando acada un mínimo de 5 puntos ó remate do período ordinario.

.- Procedemento de avaliación extraordinaria

Para aqueles alumnos e alumnas que non acaden os mínimos esixibles para obter unha avaliación ordinaria positiva, haberá a opción de acudir a unha avaliación extraordinaria consistente nunha proba obxectiva nas datas que a tal fin sexan fixadas polo centro.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para realizar unha adecuada intervención educativa, é necesario plantexar unha avaliación ampla e aberta á realidade das tarefas de aula e das características do alumnado, con especial atención ao tratamento da diversidade.

A avaliación debe apoiarse na recollida de información, por tanto é necesario determinar as características dos documentos ou rexistros esenciais utilizados para a observación sistemática e o seguimento do proceso de aprendizaxe do alumnado, entre eles subliñamos os seguintes:

- Ser moi variados, de modo que permitan avaliar os distintos tipos de capacidades e contidos curriculares e contrastar datos da avaliación dos mesmos aprendizaxes obtidas a través dos seus distintos instrumentos.
- Poder ser aplicados, algúns deles, tanto pola profesora como polos alumnos en situacións de autoavaliación e de coavaliación.
- Dar información concreta do que se pretende avaliar, sen introducir variables que

distorsionen os datos que se obteñan coa súa aplicación.

- Utilizar distintos códigos (verbais, sexan orais ou escritos, gráficos, numéricos, audiovisuais, etc.) cando se trate de probas dirixidas ao alumnado, de modo que se adecúen ás distintas aptitudes e que o código non mediatice o contido que se pretende avaliar.

- Ser aplicables en situacións máis ou menos estruturadas da actividade escolar.

- Permitir avaliar a transferencia das aprendizaxes a contextos distintos daqueles nos que se adquiriron, comprobando así a súa funcionalidade.

Tódalas actividades desenvolvidas na aula son avaliáveis, así como tódolos procesos e esta mesma programación.

A continuación enumeramos algúns dos procedementos e instrumentos que se poden empregar para avaliar o proceso de aprendizaxe:

- Observación sistemática

- Observación directa do traballo, comportamento e actitude na aula, sala de ordenadores, biblioteca, visita didáctica ou calquera outra situación.

- Revisión dos cadernos de clase e do traballo noutros soportes como o blog educativo.

- Rexistro anecdótico persoal para cada un dos alumnos.

- Analizar as producións dos alumnos

- Caderno de clase.

- Resumos.

- Actividades en clase (problemas, ejercicios, respuestas a preguntas, etc.).

- Produccións escritas en diversos soportes así como utilizando programas e recursos específicos como procesadores de texto, presentaciones, blogs,...

- Traballos monográficos.

- Memorias de investigación.
  - Avaliar as exposicións orais dos alumnos

- Debates.

- Postas en común.

- Diálogos.

- Role playing e simulacións.
  - Realizar probas específicas

- Obxectivas.

- Abertas.

- Exposición dun tema, en grupo ou individualmente.

- Resolución de exercicios

- Autoavaliación

- Coavaliación

9. SISTEMAS DE CUALIFICACIÓN

Se cualificará en números enteiros de 0 a 10. Esta cualificación se obterá a partir da análise por parte da docente dos instrumentos de avaliación xa citados. En concreto:

-A asistencia, participación e evolución positiva na clase, que se analizan mediante a observación sistemática e a análise das producións do alumnado tanto oral como escrita ponderarán un 20% na cualificación final.

-Probas específicas. Estas se superarán cando o alumnado conteste correctamente como mínimo o 50% das cuestións plantexadas (5 puntos). Ponderarán un 80% na cualificación final, sendo necesario para a cualificación final positiva ter polo menos un 5 en cada unha das dúas clases de cualificación ponderables.

O número de probas específicas será variable, atendendo ao grado de dificultade e extensión dos temas nos que se estrutura a materia, en xeral tratarase de facer unha proba ou control aproximadamente á metade do período de avaliación que ponderará con respecto o resultado das probas escritas un 33%, ao final de dito período farase outra proba global que ponderará o 67% restante para acadar a nota final das probas específicas escritas.

Será necesario, de calquera maneira, que se acade un 5 polo menos en todas e cada unha das probas e instrumentos avaliados así como en cada unha das tres avaliacións do curso.

Calquera actuación sospeitosa dos alumnos na realización das probas escritas ou orais relativa á utilización de materiais ou medios que supoñan un recurso externo, incluída a copia ou axuda dalgún compañeiro ou compañeira, suporá a avaliación negativa da convocatoria ordinaria en curso.

No caso de que o alumnado teña faltas de asistencia estas poderán restar ata 0,33 puntos cada unha en cada avaliación, se estas están xustificadas comezarán a diminuír a cualificación dende as 4 faltas.

Si durante as clases ou calquera outras actividades os alumnos son amoestados por unha falta de respecto cara aos compañeiros ou a profesora, ou por outra circunstancia como a negativa a realizar ou acudir a actividades complementarias, o mal comportamento, a utilización do móbil sen autorización expresa... este apercibimento poderá supoñer, dependendo da súa gravidade a diminución de 1 punto ata o suspenso na avaliación correspondente.

Programa de recuperación:

- a) Da propia materia durante o curso

Ao alumnado que durante o curso non acadara unha cualificación de cinco puntos, facilitaráselles procedementos de recuperación das avaliacións parciais, por medio de probas obxectivas e/ou de actividades e exercicios periódicos segundo sexa o caso. Ao finalizar o terceiro trimestre farase unha proba final de recuperación.

- b) De materias pendentes doutros cursos

Plantexaranse plans de traballo individualizados para facilitar que o alumnado acade os obxectivos e mínimos esixibles, fixarase unha proba final en maio para verificar que os

mesmos son conseguidos, podendo flexibilizarse mediante probas parciais ao longo do curso.

10. ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

NIVEIS DE ACTUACIÓN NA ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Un suposto fundamental é atender ás necesidades educativas de todo o alumnado, pero este ten distinta formación, distintos intereses e distintas necesidades, por iso, a atención á diversidade debe converterse nun aspecto característico da práctica docente diaria. De partida, no bacharelato, xa que o alumnado procede da ESO, non debera haber tanta diferenza nos coñecementos de partida, aínda que isto non é así con frecuencia. A flexibilidade no horario do profesorado, a disposición de recursos educativos como son os multimedia, a división do alumnado en agrupamentos ou grupos máis reducidos, a detección dos problemas específicos de cada alumno, o apoio do resto do profesorado, equipo directivo e en especial do departamento de orientación, así como as propias características do alumnado serán os posibles límites, pero tamén os mellores aliados para poder acometer unha atención á diversidade efectiva.

A atención á diversidade ímola a contemplar desde tres niveis: na programación de aula, na metodoloxía e nos materiais.

-Programación de aula:

A programación de aula ha de ter en conta tamén que non todos os alumnos adquiren ao mesmo tempo e coa mesma intensidade os contidos tratados. Por iso, debe estar deseñada de modo flexible e que asegure un nivel mínimo para todos os alumnos, dando oportunidades para recuperar os coñecementos non adquiridos.

No mesmo momento en que se inicia o proceso educativo, comezan a manifestarse as diferenzas entre os alumnos. A falta de comprensión dun contido pode ser debido, entre outras causas, a que os conceptos ou procedementos sexan demasiado difíciles para o nivel de desenvolvemento do alumno, pode ser debido tamén, a que se avanza con demasiada rapidez e non dá tempo a realizar unha mínima comprensión, ou que o interese e a motivación do alumno sexan baixos.

A programación de aula debe ter en conta aqueles contidos nos cales os alumnos conseguen rendementos diferentes. Aínda que a práctica e a utilización de estratexias deben desempeñar un papel importante no traballo de todos os alumnos, o tipo de actividade concreta que se realice e os métodos que se utilicen variarán necesariamente de acordo cos diferentes grupos de alumnos, e o grado de complexidade e profundidade da comprensión que se acade non serán iguais en todos os grupos.

O profesorado debe axustar a axuda pedagóxica ás diferentes necesidades e facilitar recursos ou estratexias variados que respondan ás necesidades de cada un, e sobre todo, daqueles alumnos con necesidades educativas especiais permanentes.

Metodoloxía

A atención á diversidade, desde o punto de vista metodolóxico, debe estar presente en todo o proceso de aprendizaxe e levar ao docente a:

- *Detectar os coñecementos previos dos alumnos ao empezar cada unidade. Aos alumnos nos que se detecte algunha lagoa nos seus coñecementos, débeseles proñoer un ensino compensatorio, no que debe desempeñar un papel importante o traballo en situacións concretas.
- *Procurar que os contidos novos que se ensinan conecten cos coñecementos previos e sexan adecuados ao seu nivel cognitivo.
- *Identificar os distintos ritmos de aprendizaxe dos alumnos e establecer as adaptacións correspondentes.
- *Procurar que a comprensión do alumno de cada contido sexa suficiente para unha adecuada aplicación e para enlazar cos contidos que se relacionan con el.

A resposta educativa á diversidade, entendemos que ten como eixe fundamental o principio da individualización do ensino. O tratamento e a atención á diversidade realizámolo pedagoxicamente desde a formulación didáctica dos tipos de actividades.

Consideramos que o elemento do currículo que mellor materializa este tratamento é o correspondente aos distintos tipos de actividades. Considerámolas necesarias para espertar motivacións e intereses, constituíndo un medio excelente na nosa intervención didáctica mediante as correspondentes estratexias de aprendizaxe que suscitamos. Distinguiremos os seguintes tipos:

*Iniciais ou diagnósticas, imprescindibles para determinar os coñecementos previos do alumno e da alumna. Son esenciais para establecer a ponte didáctica entre o que coñecen os alumnos e alumnas e o que queremos que saiban, dominen e sexan capaces de aplicar, para acadar unha aprendizaxe significativa e funcional.

*Actividades de reforzo inmediato, concretan e relacionan os diversos contidos. Consolidan os coñecementos básicos que pretendemos acaden os nosos alumnos e alumnas, manexando reiteradamente os conceptos e utilizando as definicións operativas dos mesmos. Á súa vez, contextualizan os diversos contidos en situacións moi variadas. Suscítanse ao fío de cada contido.

*Actividades finais: avalían de forma diagnóstica e sumativa os coñecementos que pretendemos acaden os nosos alumnos e alumnas. Tamén serven para atender á diversidade do alumnado e os seus ritmos de aprendizaxe, dentro das distintas pautas posibles nun grupo-clase, e de acordo cos coñecementos e o desenvolvemento psicoevolutivo do alumnado desta etapa educativa. Suscítámolas ao final de cada unidade didáctica.

-Materiais

A selección dos materiais utilizados na aula ten tamén unha gran importancia á hora de atender ás diferenzas individuais no conxunto dos alumnado. A utilización da aula virtual e os recursos que se proporcionan nela adoptará un papel esencial. Algúns das formulacións que deben recoller eses materiais concréntanse a continuación:

*Presentación de esquemas conceptuais ou visións panorámicas, co fin de relacionar os diferentes contidos entre si.

*Informacións complementarias como aclaración ou información suplementaria, ben para manter o interese dos alumnos e alumnas máis avantaxados, para insistir sobre determinados aspectos específicos, ou ben para facilitar a comprensión, asimilación ou maior facilidade de aprehensión de determinados conceptos.

*Formulación coherente, rico e variado de imaxes, ilustracións, cadros e gráficos que nos axudarán nas nosas intencións educativas.

*Propostas de diversos tratamentos didácticos: realización de resumos, esquemas, sínteses, redaccións, debates, traballos de simulación, etc., que nos axudan a que os alumnos e alumnas poidan captar o coñecemento de diversas formas.

*Materiais complementarios, que permiten atender á diversidade en función dos obxectivos que nos queiramos fixar para cada tipo de alumno. Outros materiais deben proporcionar aos alumnos toda unha ampla gama de distintas posibilidades de aprendizaxe.

11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Dentro deste apartado, o Departamento programa distintas actividades como son:

*Visita didáctica ao CEI- Nodus, á Fundación Cel onde acollen viveiros de empresas ou a outra empresa de interese, sendo avaliadas outras alternativas como ir a Santiago de Compostela para asistir a un xuízo, visitar o Parlamento galego e/ou a TVG (en colaboración con outros departamentos), ou visitar a “La Voz de Galicia” e o seu museo (na Coruña).

*Participación en concursos e programas como *Young Business Talents* (simulador empresarial), o *Mellor Xornalista Xuvenil* e o *Mellor blog do ano* (Concursos de La Voz

de Galicia), e/ou calquera outros nos que o alumnado estea interesado en participar e teñan relación coa materia.

*Utilización como mínimo dous sesións á semana da aula de ordenadores para, ademais de participar en xogos ou concursos de interese, facer exercicios de busca de información de actualidade, de test de coñecemento autoavaliabes, de webquest... e de intervención en actividades de interese, como elaboración dun blog educativo e utilización da aula virtual.

*Lecturas obrigatorias e/o voluntarias dos libros indicados no apartado de recursos educativos así como outros recomendados na aula virtual ou no blog educativo.

*Utilización un día á semana de La Voz de Galicia, dentro do programa Prensa na Escola impulsado por dito xornal.

*Proxección de documentais e películas relacionadas coa economía e as empresas en xeral.

*Conferencias e charlas sobre aspectos relacionados coa materia, ben na mesma aula ou fóra dela....

Este Departamento potenciará a participación activa do alumnado en conmemoracións, campañas ou calquera outro tipo de actividades propostas polo Centro, a autoridade educativa e/ou outras institucións como o día do Emprendedor, o día Mundial dos Dereitos do Consumidor, o día de Europa,...

12. TRATAMENTO DO FOMENTO DA LECTURA

Cada semana adicarase unha parte das correspondentes sesións á lectura comprensiva. O tempo adicado a esta actividade dependerá do grao de desenvolvemento das correspondentes unidades didácticas, e incluírá a lectura de prensa, fundamentalmente de noticias económicas de actualidade relacionadas cos temas tratados na aula, artigos

recollidos en diferentes libros de texto, revistas de información económica, os libros, tanto de texto como de lectura aconsellados, e calquera outro material que se considere de interese.

13. TRATAMENTO DO FOMENTO DAS TIC

Obxectivos xerais do alumnado:

- Potenciar a capacidade de razoamento do alumnado, a súa motivación e o seu afán de coñecemento.
- Espertar o interese por coñecer cousas diversas e lograr que utilicen as pautas adecuadas para chegar á información precisa.
- Utilizar o ordenador como medio de creación, de integración, de cooperación e extensión das propias ideas.
- Potenciar a comunicación cos seus semellantes.
- Utilizar programas e contornas que faciliten a súa aprendizaxe das diferentes áreas do Currículo, así como favorecer a adquisición de habilidades e destrezas.

Dende este Departamento potenciarase e facilitarase a aprendizaxe e o emprego das Tecnoloxías da Información e da Comunicación na realización de actividades específicas, presentacións de traballos do alumnado, participación en concursos e simulacións, busca de información en Internet, actividades específicas de portais educativos (INE, Agencia Tributaria, Banco de España...), resolución de exercicios, elaboración dun blog, utilización de programas ,...

14. SISTEMA DE AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA E DA PRÁCTICA DOCENTE.

Para avaliar a eficacia da presente programación didáctica de cara aos posibles cambios en futuros cursos establécese, en primeiro lugar, e como xa se indicou en apartados anteriores, a necesidade de realizar unha proba inicial ao alumnado que reflecta o nivel dende onde se parte. Por outra parte, é conveniente levar un rexistro onde se recollan as incidencias detectadas ao longo do curso, a consecución dos obxectivos, o nivel alcanzado nos contidos, os resultados derivados da metodoloxía e materiais didácticos utilizados, o cumprimento da temporalización prevista, a porcentaxe de cualificacións positivas, o grado de satisfacción obtido no desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares planificadas, as opinións e suxestións dos alumnos e calquer outro aspecto que poida aportar dalgún xeito algunha mellora na actividade docente e/ou no proceso de aprendizaxe do alumnado.

Pódese utilizar unha táboa de apoio como a seguinte:

<i>CRITERIO</i>	<i>OBSERVACIÓNS</i>	<i>CONCLUSIÓN</i>
OBXECTIVOS		
CONTIDOS		
TEMPORALIZACIÓN		
METODOLOXÍA RECURSOS DIDÁCTICOS	E	
AVALIACIÓN		

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES		
APORTACIONES A CONSIDERAR		